

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 12.

Nagypéntek.

Mikor meghalt az Üdvözítő, megindult a föld, dörgött az ég, megrepedezett a rét, a mező s feltámadtak a halottak. Mert meghalt a világ megváltója, az Isten egyszülött Fia.

Gyászba öltözött a természet akkor, a mikor a legártatlanabbul elszenvedett halált nem könnyezte meg más, mint néhány asszony, pár egyszerű halász és egy gonosztevő. A irástudók és farizeusok pedig örvendeztek és sejtelmük sem volt róla, hogy az Igazságot feszítelték meg.

Zeng az ég, megmozdult a föld ma is.

A merre tekintünk, mindenütt vihart erzünk. Vihart a levegőben, vihart a föld méhében, vihart a lelkekben.

A láviró, a vasut mintha csak arra volna szánva, hogy a levegőben terjessze a vihart támasztó eszméket. Tegnap egy jelentéktelen figura néhány lenapidíjazott lakzat előtt szelnek ereszt egy eszmét, ma tudja mindenki, holnap pedig egy ország kavarodik fel rá. Senki sem gondolkozik, senki sem fontolgat, de vakon kiáltanak a kiáltókkal s az elégtelenség zaja viharra erősödik.

Hagyján volna, ha üres szóbeszédrel telnék meg az üde tavaszi levegő. Lábunk alatt is mozdul, indul a föld. Az elégtelenség moraja erősödik. Előbb még csak a kenyérről volt szó, a mely kevés volt a munkásnak. Ma már több téren más irányban halad a mozgalm: soknak tartják azt a kenyeret, a melyet a munkaadó kap.

Van itt Nagyváradon egy műhely. Hatalmas, tág helyiség. Harminczhét ember dolgozik benne szakadatlanul hajnal-tól estig. Mind a harminczheten önálló mesterek, akik összeálltak s egymáson segítenek, csak hogy munkást ne kelljen alkalmazniok, mert a munkást nem győzték fizetni.

A műhely fölött ott zöldel a Kálváriahegy. Hangos volt eddig a daltól, most egyszerre néma lett. A munkások akkora követeléssel álltak elő, hogy a szőlőtulajdonosok nem tudták megfizetni s inkább készek voltak parlagon hagyni a hegyet. A felizgatott nép pedig, mely eldobta magától a fehér kenyeret, éhezve, elkecserepedve indul Amerikába fekete kenyérért.

Nem társadalmi kérdés már ez, hanem egyszerűen erőszak, vihar, a mely nem respektál sem jogot, sem erkölcsöt, hanem csak magánál nagyobb erőt.

Ez a rombolás azonban mind csekély

ahhoz képest, a mit a lelkekben vitt véghez a vihar.

Nézzünk körü magunk közt: szomorú az eredmény. Hol van az áldozatkészség, hol van a tett vágy? Hol van az a gárda, mely az ellenünk napról napra intézett támadásokkal szemben diadalmasan állaná meg a sarat? Meghalt, mert megadta magát. Letarolt pusztla kert a mi közönségünk lelke, az ellenfelé pedig bojtortjánt terem.

Látva a viharok ezt az eredményét, félve tekintünk arra, mi lesz, ha a vihar a gazdasági téren is befejezi romboló munkáját? Akkor már csakugyan nem lesz tovább mit pusztítani.

És mindez az igazság halálát jelenti. A modern farizeusok hiába örvendeznek. Nemcsak felekezetre egyeznek meg jórészt a régiekkel, hanem jellemükben is. Kiölték az emberek szívéből az ősi igazságokat, megfeszítették, pellengére állították azokat s mikor az igazságok halálán ég és föld fellázad, akkor ők óvatosan elhúzódnak.

A pusztulás, a romlás azt kiáltja fülünkbe mennydörgő szavával, hogy a hit, a szeretet, a méltányosság helyét nem pótolja semmiféle kába teória, zagyva agyak és gonosz kezek semmiféle tákolmánya. Ahol a keresztény eszméket keresztre feszítették, ott be kellett követ-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A két ellenfél.

A Kath. Kőr böjti estéjén előadta:
 dr. Bundala Mihály.

Sok oldalról fölhangzik a panasz, hogy a mai világ túlságosan materialis, hogy nincs semmi idealizmusa, az emberek csak pénz és gyönyörök után futnak, hogy csak ezeknek van előtük becsük, s minden egyébbnek, tudomány, művészetnek, költészetnek, csak anynyiban, amennyiben az érzéki gyönyörökre vezetnek, azokat előmozdítják vagy hozzájuk módot nyújtanak. Sok igazság van ugyan ezen panaszban; de az is igaz, hogy ime; mily kedves meglepetés, a híresztelt panaszok, mily hangos csafolata tárnak ma itt szemem elé! Avagy nem a legnemesebb idealizmusról állítják ki maguknak a bizonyítványt m. t. hallgatóim! akiket szent hitökhöz, ker. kath. anyaszentegyházukhoz való ragaszkodás legtisztább idealizmusa gyűjtött e együvé? Hazám s egyházam szebb jövője fölött nem esem kétségbe, amidőn e szent lelkesedés tüzet terjedni látom! mert tudom, hogy e tűz, e láng nemes, melegit, gyujt:

de nem rombol! Ilyen szent tüzre, ily nemes lelkesedésre van szükségünk; nehogy e kor szeretetlenségének dermesztő hidege mellett, melegedni járjunk atüzhöz, mely gyujt és pusztít; lelkesedést szívjunk magunkba mely rombol! Keresztény lelkesedésre a ker. elvek tüze van nekünk szükségünk; mert ha vannak sebek, amelyek gyógyírt igényelnek: ha vannak kérdések, amelyek üdvös megoldásra várnak: csak a ker. elvekből merített igazi lelkesedés, tehet bennünket a sebek iránt érzékenyekké, csak az igazi ker. elvekből merített szeretet, tehet bennünket áldozatkészékké! Végtelen örömmre szolgál ennélfogva, hogy a jeles alkalommal nekem is mód adatott egy szikrával járulni e szent tűz élesztéséhez, a ker. elvek hirdetéséhez, a ker. gondolkodás megerősítéséhez, a ker. jellem fejlesztéséhez! De amidőn ezt tenni akarom érzem, hogy nagy horderejű feladatra vállalkoztam, s kérdés nem becsültem-e túl erőmet amidőn a megtisztelő fölszólításnak engedtem! Mert itt nem arról van szó, hogy beszéljek; hanem szavaimnak villám gyanánt kellene hatniok, be kellene batolniok a szívekbe és lelkekbe, el kellene oszlatniok talán már megrögzött sok belvéleményt s új meggyőződést előidézniok, oly erőset, amely az

ember egész gondolat menetét, egész életét befolyásolja, vezérelje, mert ez a feladatuk a keresztény igazságnak, amelyek védelmére én most a sorompó elé lépni bátorokodtam.

Furcsa világot élünk! A keresztény eszméket, melyek az egész világot átalakították, melyek kultúrái a jelen civilizációnak s kultúrájának: most mint valami bűnt védelmezni kell a hálatlan világ előtt, amely vallja: »a mór megtette kötelességét, a mór elmehet. A vádló pedig nem más mint: a rombolás ama szelleme, amely a modern tudomány mezébe öltözve, és ennek neve alatt támadást intéz a kereszténység örök igazságai ellen; criósi pusztitással fenyegető vihar előjeleként, maga előtt hajtva a kéte y, a hitbeli tudatlanságnak, a hitetlenségnek sőt magának az istentelenségnek az atheismusnak vészes felhőt: végig vonul főkép a keresztény világon; hogy végre elhitesse magával és másokkal: hogy ő a természet minden törvényével, a tapasztalati tények egész legióival dacolva, nemcsak rombolni, hanem építeni is tud! S a mi a legszomorubb az: hogy nemcsak az együgyűek, a miveletlenek félre vezetett, s a nagyhangu phrázisoktól, a soha be nem teljesedhető ígértüktől elkábitott nagy tömege, hagyja magát sodortatni a hit és val-

Sirolin

Emeli az érvágyot és a testvélyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Elapható orvosai rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 6 — horom.

keznie a felszabadult elemek zivatarának. Nagypénteken, ma megdöbbenve állunk a Kálvárián s alátekintve, szorongó szívvel látunk mindenfelé pusztulást.

Egy ad reményt, egy ad erőt: irva van, hogy a kit megölték, az harmadnapra feltámadott örök dicsőségre és eljő egykor ítélre.

A kik a keresztény eszmék nagypénteken a Kálvárián állunk, percről-perczre jobban szomjazzuk valahára a feltámadást. A keresztény öntudat feltámadását a keresztény lelkekben.

Dr K. A.

Az új helyzet.

A miniszterek elfoglalták hivatalukat. Apponyi kivételével a tisztikar tisztelgését is fogadták. Most már folyhat serényen az alkotmányos, komoly munka. A belügyminiszteriumban van a legtöbb dolog. Itt basáskodott Kristóffy, innen forgatta fel temérdek körmönfont észjárásu rendeletével az országot. A régi alkotmányos rend visszaállításának égető szüksége megkívánja a kettőzött munkát. Megjelent már a rendelet a hivatalos lapban, mely a hírlapok utcai elárúsítását eltöltő kormányrendeletet hatályon kívül helyezi.

Különben Andrassy Bécsbe utazott, hogy a főispánok és államtitkárok kinevezése tárgyában előterjesztést tegyen a királynak. A választások közeledése sürget legjobban.

A miniszterek belépő nyilatkozata szintén figyelemre méltó. Különösen Polónyi jelezte félreérthetetlenül működése irányát szigorú vonásokkal.

A jelölések dolga mindig élénkebb színezetet ölt, s már általános az egész országban a közeli választások telkeltette érdeklődés. A

jelölések kérdése különben a minisztertanácsot is foglalkoztatta különösen a volt szabadelvű kerületek miatt.

Nevezetes és nagyjelentőségű mozzanat, hogy a jövő héten megtartandó közös minisztertanács Budapesten lesz. Nagyon helyén való, de meg ideje is.

Tudósításaink a következők:

Miniszterek hivatalba lépése.

Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter tegnap délelőtt 11 órakor lépett hivatalba. A minisztert Popovics Sándor államtitkár fogadta. Wekerle rövid beszédben ismételte mindazt, amit tegnapi programjában a pénzügyekről s a valutáról mondott és hangsúlyozta, hogy az emelkedő állami terhek nagy nagy munkát rónak a pénzügyminiszteriumra. Kérte régi, kedves munkatársának, Popovics Sándornak segédkezését és a többi jó barátok támogatását. Bemutatkozásokra nem igen volt szükség, mert Wekerle a miniszteriumnak még valamennyi tagját ismerte.

Kossuth Ferencz tegnap fél 12 órakor jelent meg a kereskedelmi miniszteriumban, a hol a tisztikar élén Sztérényi József államtitkár fogadta. Sztérényi örömeinek adott kifejezést, hogy Kossuth Ferencz van most hivatalban annak az iparnak a fejlesztésére, melynek védőmozgalmát Kossuth Lajos indította éppen hatvan évvel ezelőtt. Kéri a miniszter jóakarátát.

Kossuth azt felelte, hogy ő nem a szavak, hanem a munka embere. Programot nem is ad, de dolgozni fog abban a hazafias szellemben és abban a nemzeti irányban, melyet a miniszterium tisztikara különben is folytatni vágyott, és szokott. Rendkívül örül, hogy ennek a miniszteriumnak élére jutott. Igyekezett, s érdemet jutalmazni mindig fog tudni. Egyelőre örvend, hogy olyan kipróbált munkaerő lesz mellette, mint Sztérényi és olyan gárda, mint az egész tisztikar. Köszöni és kéri a bizalmat. (Éljenzés.) Bemutatkozásokkal ért véget a fogadtatás, mely után a miniszter és az államtitkár tanácskozára vonultak vissza.

Polónyi Géza igazságügyminiszter szintén tegnap délelőtt foglalta el hivatalát. Már 10 órakor megjelent a miniszteriumban, ahol első sorban Bernáth Géza államtitkártól átvette a hivatalt és röviden értekezett Günther Antallal, a leendő államtitkárral. Tizenkét órakor volt a hivatalos bemutatkozás. Bernáth Géza államtitkár üdvözölte a minisztert, mire ez rövid beszédben válszolt.

Kifejté, hogy az ő minisztersége nem személyi változást, hanem rendszerváltozást jelen és teljes szakítást a közelmúltban lábrakapot irányzattal. Horvát Boldizsár és Szilágyi Dezső nyomdokain óhajt haladni. A 48-as eszméket bele akarja vinni az államélet e fontos ágába. Elhozta magával hivatalába a népszabadság és jogegyenlőség igéjét. A birói függetlenséget pedig az alkotmányos élet palládiumának tekintti, miért is annak csorbítottatn voltát lelkiismeretes gondozni fogja. A közelmúltban megdöbbenéssel látta, hogy az igazságügy terén egyesek meg nem érdemelt előhaladásuk érdekében és jutalom reményében képesek voltak oly törekvéseket támogatni, amelyek nem voltak előnyére az igazság ügyeinek. Gondoskodik, hogy ezeket kigyomlája az igazságügy talajából.

Elmondta továbbá, hogy első feladatának tekinti az összkormány programjához hiven a jogrend helyreállítását. Már a legközelebbi napokban megteszi a szükséges előterjesztéseket, hogy a szomorú intermezzo nyomai eltöröltsenek. Kiváló gondja lesz, a gondolat- és sajtószabadság ápolása és jogvédelme és amennyire tőle telik igrkezni fog nálánál nagyobb elődök nyomába lépni. Jel-szava: munka, szorgalom és becsület és miután mindez az igazságügy régi szolgálójában megvan, nincsen kétsége, hogy jog és igazság ez országban mindig erősek lesznek. Addig is, míg a gyakorlati törvényalkotásra kerül a sor, igrkezni fog az előkészítő, kodifikációs munkát folytatni. Kéri ebben és összes törekvéseiben a hivatalnoki kar támogatását. Az éljenzéssel fogadott beszéd után az államtitkár bemutatta az egyes tisztviselőket. A felső bíróságok koronaügyészség és főügyészség fo-

lássalenes, vagy mondjuk ki egyenesen, az istentelen áramlat által, hanem az ugynevezett műveltek és tanultak, sőt egyes főiskolák tanzékeinek birtokosai is elhitetik magukkal, vagy legalább el akarják hitetni másokkal, hogy a ker. vallás az ember földi jólétéhez nem szükséges; sőt hogy csak a hitnek és vallásnak általuk letarolt mezején majd fognak nőni a földi jólét és boldogság, a megelégedés és testvéri szeretet virágai: amint az utolsó keresztény vagy egyáltalában vallásos emléket és remini-szenciát sikerült onnan eltakarítaniok!

Szegény vakok! Nem ismerik a történelmet; elfogultságuk nem engedi meg, hogy nézzenek széjjel s lássák, hogy a kultura és művészet hány emléket pusztította el mily virágzó civilizációt semmisített meg a vallástalanság, jelesül pedig a kath. egyház ellen szított gyűlölet! s ha lelki szemeket nem akarják tulságosan megerőltetni: nézzenek csak a szomszéd Franciaországra, kísérvék figyelemmel az ott lejátszódó eseményeket s látni fogják mily kellemes virágokat hajtott ott is a ker. egyház iránt való gyűlölet és mennyi boldogság fakad nyomában?! mennyire kívánatosak, mily épületesek a tudomány és hatalom nevében folytatott ezen üzelmeknek a gyümölcsei?! S éppen azért az embernek nem kell nagy prófétának lennie, pusztán a tapasztalás és a történelem tanubizonyságára támaszkodva: előre megmondhatja, hogyha megtörténnék — amitől — ha nem is mindenütt — de igen sok országban méltán félni lehet, hogy ha a vallássalenes

áramlat folyományaként, a szociális forradalom áradata elsöpörné a mai társadalmat, s letarolná a ker. századok miveltségének összes termékeit: semmi után sem kívánkoznék jobban az észretérő, a gondolkozó emberiség, mint azután amit esztelen dühében lerombolt: a keresztény civilizáció áldásai után! Példát ehhez szolgáltatnak ama kormányok, amelyek midőn itthon a ker. hitet üldözik, a pogányok között hirdetőinek előnyöket biztosítanak. Ezt most nem tudják, vagy nem akarják megérteni azok, akik a ker. vallás kiirtására törnek; mert elvégre bármennyire ártanak is a ker. vallásnak, azt minden szívből még sem birják kiirtani, sem a vallás megnyilatkozását minden oldalról megakadályozni s így akarva, nem akarva, mint a nagy hőségben eltikadt utas, élvezik ők is annak a fának arnyékát, amelyet csak imént kívágni akartak, akarva, részesülnek ők is a ker. vallás áldásai és gyümölcseiből.

Csak szabaditaná ki magát a társadalom teljesen a ker. tan moráljának nemesítő hatása alól, ne legyen senki, aki a tulvilágba hiszen, az örök jutalomban reméli, az örök büntetéstől fél, hirdethetik akkor a vallásnélküli morált, a mindenkit üdvözítő, humanismust, hivatkozhatnak a természetnek a szerintök törvényhozó nélkül hozott örök törvényeire; és látni fogják, hogy az önzésen kívül fog-e ezen általuk agyon dicsért irány valamit eredményezni?! Az önzés pedig vajjon hányat tett eddig boldoggá? Ök-talanság tehát támadni azt, ami javunkra szol-

gál s ki akarni üzni azt, akit midőn eltávozott oly szívesen visszahívánk!

Ezt tudja a ker. kath. vallás egyedüli képviselője, a ker. kath. egyház; ezért nem jön zavarba, ha befolyását és hatását a közjóra becs-mérlik s nem becsülik kellőképen. Hallgat s hagyja tovább tolyni az idők folyamát, tudván hogy ez majd igazolni fogja. Ó ráér várni, élete nem mátol holnapig terjed! Legfőllebb azt mondja a Zsoltárossal »Salpe expugnaverunt mea juventute mea et emin non potnerunt mihi.« »Sokszor támadtak már ellenem ifjúságomtól fogva; de nekem semmit sem árhattak.« Épen azért azt sem bánja, ha Isteni Alapítója a maga végtelen szeretetében közvetve vagy közvetlenül; mert végre is semmi sem történik az ő akarata, vagy legalább beleegyezése nélkül, kisebb-nagyobb viharokat bocsát reá; mert tudja hogy ezek gyökerét és törzsét nem fogják megtámadhatni, letördelik róla a száraz, hasznavehetetlen galyakat, megtisztítják őt a világgal való szükségszerű érintkezésből reá tapadt portol s ő az ezredéves termőfa, új üde hajtásaival ismét be fogja bizonyítani mint már számtalanszor, hogy nemcsak élet és erő van benne, hanem termőképesség is oly gyümölcsök létrehozására, amelyek az emberiség minden józan igényét, minden ne nes követelményét kiegészíteni, vagy legalább velök számolni képesek: szóval: hogy tud modern is lenni, tud a korral is haladni, csak igazi haladásról legyen szó és nem visszaesésről — a pogányságból

(Vége köv.)

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérel-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezkesedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

adására, illetőleg látogatásra holnap kerül a sor.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután 1 órakor vette át hivatalát a miniszterelnöki palotában. A miniszterelnököt a tisztikar élén Márffy Albin államtitkár üdvözölte. Wekerle válaszában megköszönte a tisztelgést. Együttal hangsúlyozta, hogy a tisztviselő nem hivatott arra, hogy politikával foglalkozzék. Habár a hazafias politika kell hogy mindenkit áthatson, óva intette a tisztviselőket, hogy minden párt-politikától óvakodjanak. Kéri a tisztviselő kar támogatását.

Minisztertanács.

Ma délután a miniszterelnökségen és este a függetlenségi pártkörben minisztertanács volt, melyen a minisztereken kívül részt vettek még: Batthyányi Tivadar, Tóth János, Leszkay Gyula, Hadik János, Semsey László, Molnár János és Pally, a függetlenségi párt titkára. A tanácskozás a jelölésekről volt szó. Erős ellentétek merültek fel az alkotmánypárttal szemben a volt szabadelvűpárti kerületek felől.

A függetlenségi ahhoz ragaszkodtak, hogy e kerületeket a szövetség pártok volt aránya szerint kell felosztani.

Andrássy Bécsben.

Andrássy Gyula belügyminiszter ma a reggeli vonattal Bécsbe utazott, hogy előterjesztést tegyen az államtitkárok és főispánok kinevezése tárgyába. Déli 12 órakor érkezett az osztrák fővárosban. Egyenesen a magyar miniszteriumba hajtatott. Ő Felsége délután 3 órakor fogadta külön kihallgatáson. Értesülésünk szerint az egyik államtitkár Hadik János lesz.

Miniszterek utazása.

Apponyi Albert kultuszminiszter ma este Eberhardra utazott. Ugyakkor utazott el Polónyi igazságügyminiszter is Köröskényre, a birtokára.

Közös minisztertanács Budapesten.

A jövő héten közös minisztertanács lesz, még pedig Budapesten. A közös miniszterek Goluchovszky, Burrián és Pitreich csütörtökön érkeznek Budapestre tanácskozás végett.

A szabad ujságárusítás.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, mely körrendelet a hivatalos lap mai számában jelent meg. A körrendelet szövege ez:

»A hírlapok utcai árusítása és a sajtótermékeknek házalás útján való terjesztése tárgyában folyó évi február hó 26-án 22.200 III. a. és az ad 27.116. III. a. számok alatt kiadott rendeleteket ezennel *hatályon kívül helyezve*, az 1867. évi 1731 K., az 1897. évi 1608. eln. és az 1902. évi 11.287. B. M. számú rendeleteket érvényükbe visszaállítom. Miről czimedet további megfelelő eljárás végett értesítem.«

Darányi üdvözlése.

A magyar gazdaközönség egy küldöttsége tisztelgett ma Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél Budapesten. Darányi az üdvözlő beszédre adott válaszában kijelentette, hogy miniszteri hivatalában is azokat az elveket fogja szolgálni, amelyeknek harcosa volt a magyar gazdaközönség kebelében. Működésében soha sem fogja szem elől tévesztetni a magyar föld védelmét. Kijelenti, hogy a

magyar gazdaközönség elnöki tisztét megtartja minisztersége idején is. A küldöttség lelkesen ünnepelte Darányit.

Állásukba visszahelyezett ügyészek.

Polónyi Géza igazságügyminiszter Pongrácz Jenő ügyészt és Nirlendvay Márton kir. alügyészt, kik az abszolútizmus idején kénytelenek voltak hazafias meggyőződésükért hivataluktól megválni, visszahelyezte korábbi állásukba.

Képviselőjelölés.

A főváros VII. kerületében ma végleg megtörtént a képviselőjelölés Barabás Béla személyében. Sztéryni lemondott a jelöltségről, mert az V. kerületben fog fellépni. Barabásnak eleinte az volt az eszméje, hogy a főváros VII. kerületét Kossuth Lajos Tódornak biztosítsa. A polgárság ezt örömmel fogadta, de Kossuth Ferencz abbéli kijelentésére, hogy öcsöce ez idő szerint nem hajlandó visszajönni Magyarországra, elálltak e tervtől s egyhangúlag Barabás Bélát jelölték. Barabás ellenjelölt nélkül áll.

Diszpolgár miniszterek.

Kövend községe Andrássy Gyula gróf belügyminisztert, Apponyi Albert gróf közoktatásügyi minisztert, továbbá Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert, Zichy Aladár gróf ő felsége személye körüli minisztert és Miksa Imre volt orsz. képviselőt diszpolgárává választotta.

Cseresznyések huczolkodnak.

Andrássy Gyula belügyminiszter ma táviratilag felszólította Csanádmegye alispánját, Hervayt, hogy haladéktalanul vegye át régi hivatalát. Hervay eleget tett a miniszter felhívásának és Farkas Lászlótól átvette a hivatalt. Ma költözött ki Cseresznyés János főispán is a vármegyeházából.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap, csütörtökön délelőtt tartotta rendkívüli közgyűlését, a képviselőház összehívása tárgyában érkezett királyi kézirat ügyében.

A közgyűlésen kevesen voltak jelen, különösen a volt szabadelvűpárthoz tartozók közül.

Feltűnést keltett, hogy a királyi kézirat felolvasásánál néhány bizottsági tag nem állott fel. Még nagyobb megütközést keltett, hogy a jegyzőkönyv hitelesítésénél az illető városatyák követelték, hogy vétessék be, miszerint nem az összes jelenlevők hallgatták állva végig a királyi kéziratot.

Ezt, különösen most, a béke után, egyszerűen izléstelennek találták a többi bizottsági tagok.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Bozók Alajos, Frölich János, dr. Konrád Márk, Kiss Dávid, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Nozaky Rezső, Spos Orbán, Stark Gyula, Stekler József, Szokoly Tamás, dr. Adorján Emil, dr. Altman Jakab, Batogh Döme, Beczkay Lajos, Czeglédy Sándor, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Déry János, Milibák József, Schwartz Izidor, Weisz Károly, Feidmann Izidor, Löwenstein Zsigmond, dr. Kurländer Ede, dr. Munk Béla, Müller Salamon, ifj. Rimandóczy Kálmán, Bordé Ferencz, dr. Istvánffy

István, Juricskay Barnabás, Gerő Ármin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Dus László, Tóth Márton, Szántó Lajos, dr. Baróthy Akos, Kősszeghy József, Szűts Géza, Markovits Sámuel, Papolczy Ferencz, Labtouszky Emil, Lakos Lajos.

A közgyűlés megnyitása után Bordé Ferencz főjegyző felolvasta a város törvényhatósági bizottságához érkezett királyi kéziratot, amelyben ő Felsége az országgyűlést május 19-re összehívja.

A legfelsőbb királyi kéziratot a bizottság tagjai, néhány kivételével, állva hallgatta végig. A királyi leiratot hódoló tisztelettel fogadták s átküldik a központi választmánynak, hogy a képviselőválasztásra vonatkozó intézkedéseket haladéktalanul tegyék meg.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

*

Nagyvárad város központi választmánya ma, pénteken délelőtt 11 órakor tart ülést, amelyen kitűzik a választás határnapját, kiküldik a választási elnököt, szavazatszedő külség elnököt, jegyzőket, továbbá a helyetteseket.

Választási mozgalmak.

A helyzet Nagyváradon.

Nagyváradon egyelőre a régi rendszer embernél mulatnak s azok fejére olvassák rá egykori nagyhangú mondásaikat. Így a néhai szabadelvűpárt egyik tagjáról beszélnek, hogy az országgyűlés erőszakos feloszlata valósággal extázisba ragadta. Rekedtes hangján örömmel mondogatta:

— No a sok szószátyár koalíciós most ugyan alaposan megjárta!

Olvasván a szabadelvűpárt ülésén elmondott halotti beszédeket s összehasonlítván azokat a két év előtt mondottakkal, önkéntelenül is ismétli az ember:

— Hej, beh sok szószátyár alaposan megjárta!

Efféléken kívül komoly dolog nem igen történik. Mindinkább kiviláglik, hogy a függetlenségi párt helyi vezeterei közül fog valaki fellépni, esetleg több is. Hogy ki és kik? az egyelőre a jövő titka.

Az ország minden részében megindult választási mozgalmakról ujabban a következőket vettük:

Tenkéről jelentik, hogy a tenkei választókerület vezetői tegnap értekezletet tartottak, a melyen számos választó vett részt. Nagy lelkesedéssel azt a határozatot hozták, hogy *Horthy Béla* volt Kossuth-párti képviselőnek felajánlják újból a kerület mandátumát. A jelöltet nyomban értesítettek a határozatról és egész bizonyossá vehető, hogy *Horthyt* ellenjelölt nélkül egyhangúlag megválasztják.

Nagyszombatból nyert értesülésünk szerint ott dr. *Emmer Kornélt* léptetik fel alkotmánypárti programmal.

Székelyudvarhelyen hir szerint *Szakács Zoltánt* léptetik fel alkotmánypárti programmal.

Zsibón a diószadi kerületben ismét *Szász Zsombort* jelölik, ki eddig is képviselője volt a kerületnek a függetlenségi pártból.

Liptószentmiklóson függetlenségi programmal id. *Szentiványi Károly* földbirtokost, kinek ellen jelöltje tót nemzetiségi programmal *Burján József* lesz.

Rózsahegyen a néppárt fog jelöltet állítani *Szobár Lőrincz* nemzetiségi jelölttel szemben.

Csókotmányán *Ziegler Kálmán* királyi közjegyzőt jelölték 48-as programmal.

NAPROL-NAPRA.

A Bubits-ügy, meg a churi misepénzek.

A liberális sajtó különös passzióval ütögeti bele az orrát olyan dolgokba, amikhez semmit sem ért. Minap azt olvastuk valahol, talán valamelyik közeli lapban, hogy a püspök fehér infulába öltözött. Szórszállhasogatók voltak ha ilyen szükségen főnnakadnánk. A tévedés nagyon is emberi, az elírás nagyon is újságírói dolog. Ez a kis példa mindazáltal jó tükrö a liberális sajtó megbízhatóságának. Kisebbséges dolgokban fölületes, kotnyeles és tudatlan. Fontos, nagyjelentőségű kérdésekben viszont a leghatározottabban rosszhiszemű.

Hivatkozunk itt most a Bubits-ügyre, vele kapcsolatosan sokat emlegetett churi misepénzekre. Ami a sajnálatos Bubits-ügyet illeti, arra nézve az Egyházi Közlöny álláspontját szegezzük le a következőkben:

Vajjon az egyház-e a hibás, hogy Kassán olyan dolgok történtek, amiket most folytatóss szenczióként lehet az olvasóközönség elé tárni? Ha Kassán és talán másutt az egyházi vagyont nem egészen a kánonjog rendelkezései szerint használták fel, annak az okai azok a liberális kormányok, melyek 1867-óta mindig azon mesterkedtek, hogy hitbuzgó pap lehetőleg ne kerüljön püspöki székre, hanem csak reverendába bujtatott liberális pártemberek, vagy szintelen középszerűségek juthassanak pásztorbothoz. Ha ezek egyházi javadalmukból eredő jövedelmükkel nem egyháziisan bántak s ha a püspöki széken nem mint apostolok, hanem mint operettalakok ültek, erről nem az egyház tehet. Hiszen a mi liberális közjogásaink, élükön a mindent bebizonyító Beksics Gusztávval, folyton azt hirdették, hogy a pápa csak akkor tagadhatja meg a magyar király által kinevezett püspöktől a megerősítést, ha kánoni kifogás forog fenn. Arra persze nem emlékezik senki, milyen nehézségeket emelt Róma annak idején Bubits kinevezése elé, mely a pápának csaknem tiltakozása mellett történt meg. Most pedig az egyházon akarnak ütni amiatt egy nagyot, hogy a magyar püspöki székeket a magyar kormány döntő befolyása mellett töltik be s hogy liberális normányaink a püspöki székek betöltését nem vallási, hanem politikai ügyként kezelték. Nem szekularizációra van szükség liberális urak, hanem autonom, független egyházra!

Igy a nevezett kitünő forrás, kellő világitásba helyezve, hogy ami bűn van a kínos ügyben, annak szülőanyja az eredendő bűn — a liberálisizmus.

A Bubits-esettel kapcsolatos a churi-misepénzek dolga. A zsidó lapok tudvalevően azt irták, hogy Bubits intencziós pénzeket kezeltek, amelyeket a svájci Churból kapott, a — churi misealapból. Ezt a hírt azután tovább szöfték és dus fantáziával kisütötték, hogy ez a misealap valami mesebeli rengeteg pénzforrás, amelynek rendeltetése az, hogy az egész világon finanszírozza a klerikális propagandát.

Tehát a magyarországi katolikus lapokat is, meg a néppártot is és így tovább. Szóval megint amolyan propriis finibus féle hazugsággal állunk szemközt, amely persze igen sok olyan jámbor hívőre talál, aki például a világegyháztól sem hinne sem a papnak, sem az evangéliumnak.

Abban a kényelmes helyzetben vagyunk megint, hogy magunknak nem kell beszélnünk. A hazugságokat kellő értékükre szállítja le a kassai egyházmegye hivatalos lapja, a Felsővidéki szemle, irván a következőket:

Voltaképpen churi misealap, mint kü-

lönálló alapítványi intézmény nem is létezik. Hanem igenis, általános az az eset, nemcsak a churi, hanem még vagy hat-nyolcz egyházmegyében, (különösen ahol a kulturharcz kiütte a szerzeteseket), hogy több az alapított, vagy a hívek által egyébként felajánlatni két szent misék száma, mint amennyit az illető egyházmegye papsága elvégezni képes. Ily esetekben illető egyházmegye püspöke a szent miséket az érettek járó alamizsnával együtt oly egyházmegyébe küldi, melyben a papok az illető szentmiséket elvégezhetik. A misepénz az utolsó fillérig az illető papnak adandó, ki azt elvégzi.

Az egész hír nem egyéb vakmerő koholmánynál. Éppen úgy az is, hogy a churi misealap agitacionális alap, hogy a pápa ezen alapot valamikor maga akarta volna kezelni s hogy a churi misepénzek pápai rendeletek megkerülésével küldettek volna Kassára.

Ennyit a Bubits-ügyről meg a churi misepénzekről, a felnőttek okulására.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 13. A városi központi választmány ülése.

Apr. 18. Megyei rendkívüli közgyűlés d. e. 10 órakor.

Apr. 19. A megyei központi választmány ülése.

Április 29. A mérnökegyelet előadása a városházán.

Május 5. Kath. Liceum estéje a főgimnáziumban este 6 órakor.

Nagypéntek.

Mérhetlen gyászban az isteni Megváltó kereszthalálának emlékezetét üli ma a keresztény világ. A keresztény hívők lelke ott csügg a Golgothán, hol az Istenember nagy kínok után kiadta lelkét. Fájdalmas gyászszal szívünkben elzarándokolunk a templomba s imánk felszáll a Mindenhatóhoz. A megbánás, a magabaszállás napja ez; önkéntelenül is előnkbe toúl az örök mulandóság. Az ékességeitől megfosztott oltár, az orgona nélküli bánatos ének, odabilincselik a hívők lelkét a kereszt-hez, melyen az Ur érettünk kinhalált szenvedett.

A nagypénteki istentisztelet is sokban különbözik a más napon tartani szokottaktól. Így nem tartanak rendes misét, csak az u. n. »csonka misét«, consecratio nélkül.

Ma, Nagypénteken délelőtt 9 órakor a székesegyházban a növendékpapok a Passiót éneklék; a csonkamisét Fetszer Antal felsz. püspök tartja, míg Müller Lajos Jézus társasági atya szent beszédet mond.

A várad-olaszi plébánia templomban délelőtt a szertartás után Besser Hugó káplán predikál. Délután, ha kedvező idő marad, körmenet vonul fel a Kálváriára, ahol dr. Knecht János káplán tartja a nagypénteki szent beszédet. Kedvezőtlen idő esetén a prédikációt és litániát a templomban fogja tartani.

A Szent László templomban délelőtt 9 órakor a Kath. Legényegylet énekkara a passiót éneklék s utána csonka mise lesz és dr. Vucskics Gyula plébános predikál.

A várad velencei plébánia templomban úgy a csonka misét, mint a szent beszédet Gábrily Lajos plébános tartja.

Délután 3 órakor a templomokban lamentációk.

Szent sírok a székesegyházban, az olasz- és velencei plébániatemplomokban, a Szent László templomban, az irgalmasok, Orsolya-zárda, és a kapuczinus zárda templomában lesznek felállítva.

* **Személyi hir.** Dr. Székely István budapesti egyetemi tanár a husvétii ünnepek alkalmából Nagyváradra érkezett.

* **Belopotoczky püspök Rómában.** Dr. Belopotoczky Kálmán táborig püspök nagyvárad kanonok, v. b. t. tanácsos Ó Excellentiája Rómába indult ad linrina apostolorum. A táborig püspök még nem volt az új pápánál. Azért ment, hogy bemutassa bódolatát a Szentatyának s referáljon neki az ő különleges egyházmegyéjének a magyar-osztrák monarchia katonai lelkészeti ügyeiről. Belopotoczky püspök husvétii ünnepeket az örök városban tölti s azután visszajövet szokott szemle-utjára indul.

* **Nagycsütörtök.** Az utolsó vacsora emlékezetének szentelte az egyház a tegnapi napot. A nagycsütörtöki istentiszteleteken a hívek nagy számmal voltak jelen, úgy a róm. kath. mint a gör. szert. kath. székesegyházban. A r. kath. székesegyházban a szentmisét, az olaj és kryzmaszentelést, valamint a lábmosást Fetszer Antal felsz. püspök végezte. Délben a 12 agastyánt a püspöki székházban Szmrecsányi püspök nevében megvendégelte a felsz. püspök. A nagyteremben pedig szeretetlakoma volt, az utolsó vacsora emlékére, amelyen az összes helybeli áldozópapok résztvettek. A gör. szert. kath. székesegyházban a szertartásokat, olajszentelést és lábmosást dr. Radu Demeter püspök végezte.

Bécsben tegnap délelőtt a Hofburgban a szokásos ünnepekkel tartották meg a lábmosást, amelyen ő Felsége, az uralkodó család itt időző tagjai, a diplomáciai kar és a főméltóságok is részt vettek.

* **Uj honpolgár.** Burián Lajos 37. ezredbeli őrnagy, aki, mint irtuk, a magyar állampolgárság kötelékébe lépett, tegnap délelőtt Rimler Károly polgármester előtt letette a honpolgári esküt. A népszerű főtitst az eskütelénél teljes diszben jelent meg.

* **Kitiltott könyvek és térképek.** A hivatalos lap tegnapi száma hosszú sorozatát közli a magyarországi iskolákból kitiltott könyvek és térképeknek, amelyeket hazaelenes tartalmuk miatt vett indexre a miniszter. 1890 címet sorol fel a hivatalos lap, s ezek tulnyomó része román nyelvű. Köztük van Vulcan Józsefnek, a Nagyváradon megjelenő »Familia« szerkesztőjének három műve: 1. »Familia, foia enciclopedia si beletristika cu-illustraticeni.« — 2. »Panteonulu Româna. Portretele si biograficele celebritătiloru Române. Tomulu I.« — 3. »Ranele Natiunei Române. Tomulu I, II.« — Vulcan József tudvalevőleg a Kisfaludy Társaságnak és a Szigligeti Társaságnak a tagja.

* **Alapítványi hely elszegényedett urinók részére.** A nagyváradai lat. szert. káptalan által kezelt Végh János féle alapítványból egy hely megüresedett. A kérvények ápril hó végéig a főtitstelenő káptalan címére küldendők be. Az alapítványi helyre első porban az alapítóval rokonságban levő nők, ezek nem létben pedig elszegényedett urinók tarthatnak igényt.

* **Kereskedelmi és iparkamarai választások.** A Kereskedelmi és Iparkamarának öt esztendőre terjedő megbízatása szert mberben lejár. A kereskedelmi miniszter rendeletével utasítva lett a megye a kamara megalakítása végett szükséges új választások mielőbbi megajtására. Ez ügyben ülést tartott a központi bizottság, melyen Balogh János - elnöktele alatt Csatári József, Oláh Ferencz, Kiss Károly, Láng József, Karaguly László és Gál László bizattak meg a további intézkedések megtételével. A megbízottak, mint központi bizottság elhatározták, hogy a választásoknak mind n alkerületben egyszerre történő foganatosítására határozatáról augusztus 5 (vasárnap) délután 1-5

órák közti időt tüzi ki. A választások vezetésével az albizottságok elnökei bizattak meg. Albizottsági elnökök Bérczy Imre, Jezerniczky Dénes, Csanády Jenő, Horváth Endre, Kovásznay Marczel, Nyisztor Alajos és Verner Kálmán főszolgabírák. A választások az alkerületek székhelyein, a község házában fogtak megtörténni.

*** Válasz a foghuzásra.** A Nagyváradi Napló újabb kirohanást rendez az Irgalmas-rend ellen egy foghuzásból kifolyólag. Ugyanis egy asszonynak letört a fogkoronája s ebből épít a N. N. szenzációs hirt. Utána jártunk a dolognak s kisért, hogy a aptársunk cikke mendemondákra van építve. Hát nekünk erre nézve csak az a megjegyzésünk, hogy mendemondák után indulva tisztességes újság nem támad, mert ha mi is mendemondák után indulnánk, hej de sokat tudnánk elmondani. Nem kell tovább menni, csak a legközelebbi szerencsétlenséghez, a Füchsl ügyhöz, ebből kifolyólag bizony-bizony nem köszönte volna meg a Napló, ha közreadjuk mindazokat a szálló híreket, amiket nyíltan beszéltek utcán, kávéházban, mindenütt. De hát mi mendemondákat nem írunk meg s az ezen alapuló cikkekre nem tartjuk érdemesnek válaszolni. Az említett lap nagy előszeretettel viseltetik az ilyen dolgok iránt, pedig okulhatott volna a multkori a loház körüli utazásából is, amikor az orvosok nyilatkozata elég fricska volt laptársunknak. De ha továbbra is folytatja nagy előszeretettel üzött kedvteléseit a kath. intézmények ellen, hát mi is tulateszszük magunkat eddigi tartózkodásunkon. Lássuk ki bánja meg. Elég volt már!

*** A megyei közigazgatási bizottság ülése.** Biharvármegye közgazgatási bizottsága tegnap tartotta meg rendes havi ülését. Az ülésen Keszthelyi Zoltán elnöke alatt jelen voltak: Hegyessy Márton, Wallner Ödön, Balogh Elemér, des Echerolles Krusper Gilbert, Jancsó Károly, Kassay Kálmán, Markovits Károly, Lovassy Ferencz, Zigre Miklós, Vadasy Lajos, dr. Virágh Béla, Cziffra Gerő, Warró Domokos, Papp János, Balázsházy Iván, Papp Miklós, Barányi András. Az ülésen az alispán havi jelentésének és az egyéb sablonos jelentések felolvasása után Hegyessy Márton indítványt terjesztett a bizottság elé. Indítványozta, hogy a királynak köszönetét nyilvánítsa az ülés a jelenlegi kormány kinevezéseért. Ugyszintén köszönetét nyilvánítsa a bizottság Fejérvárynak is, ki a kormány megalakításában jelentékeny szerepet játszott. Az indítványt a bizottság egyhangulag elfogadta.

*** Halálozás.** köztisztviselőben álló Ertsey családot mély gyász érte, Ertsey Dezső fia, Ertsey Pál aranyostordavármegyei szolgabíró, életének 33-ik évében Biharmezőkeresztesen elhunyt. A tehetséges fiatal ember halála széles körben mély részvétet keltett. Temetése holnap, szombaton délután 1 órakor lesz Mezőkeresztesen. A családi gyászjelentés a következő:

Ertsey Dezső és neje Bige Irma, úgy a maguk, mint gyermekeik: Dezső, Péter és neje Cziffra Olga és gyermekök Mária; Géza és neje Petrovits Stefánia és gyermekeik András és Gáspár, valamint a nagyszámu rokonság nevében is fájdalommal teit szívvel jelentik, hogy a legjobb fia, testvér, sógor, nagybátya és rokon téglási és nagyertsei Ertsey Pál Aranyostordavármegye szolgabírája és törv. biz. tagja életének 33-ik évében Mezőkeresztesen a folyó év és hó 11-én, este fél 10 órakor elhunyt Drága halottunk földi maradványai az ev. ref. vallás szertartásai szerint a hó 14-én szombaton d. u. 1 órakor fogtak a mezőkeresztesesi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mezőkeresztes, 1906. április 11-én. Béke lengjen porai felett!

*** Pályázat utazási ösztöndíjra.** A kereskedelmi miniszter törekvő iparossegédek részére, továbbképzésük céljából 600 koronás utazási ösztöndíjra hirdet pályázatot. A pályázati határidőből még két nap van hátra, amennyiben a pályázati kérvények április 15-ig a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be. A feltételek ugyanott megtudhatók.

*** Szerencsétlenség a kavicsbányában.** Folyó hó 11-én biharpüspöki-i kavicsbányában Németi István kisszántói lakost amidőn a kőparton dolgozott, egy mozdony, mely szesnekocsikat tolatott, elgázolta. A súlyosan sérültet a biharmegyei kórházba szállították, ahol kihallgatása után meg is halt.

*** Megmarta a veszett macska.** Köteles István nagyváradi kocsi pár nappal ezelőtt egy veszett macska megmarta. A kocsi agyonverte az állatot s megnyuzván, elföldelte. A hatóság kiásatta a macska hulláját, amelyen Alexander Lajos állatorvos a veszettséget konstatálta. Az összemart kocsi felszállították a Pasteur-intézetbe.

*** Állatok összeírása.** A rendőrhatalóság évenként összeírja a város területén levő hasznos házi állatokat. Nagyváradon Horváth Géza rendőrbiztos teljesítette az összeírást s e szerint a város területén van bika 72, tehén 768, üsző 207, ökör 1466 (majd mind a hizlaldákban), tinó 9, ló 1473, számár 50, sertés 1903, kecske 17.

*** Öngyilkosságok.** Nagylétei tudósítónk jelenti hogy ott tegnap délelőtt Szima Sándorné, született Fánya Ilona felakasztotta magát. Az öngyilkos levelet hagyott hátra, melyben tettének okául életuntségát hozta fel. — A második öngyilkosság városunkban történt, melyről a rendőrségi sajtóiroda a következő jelentést adta ki: Tegnap délelőtt 10 órakor a Zöldfa-szálloda 37-es szobájában Vig Mihály volt főpinczér mellbe lötte magát. Súlyos, de nem életveszélyes sérülésével kórházba szállítottott. A szálloda szobájának asztalán egy levelet hagyott, amelynek tartalmát azonban a kihallgatása alkalmával visszavonta s oda nyilatkozott, hogy életuntségéből lötte meg magát.

*** Leugrott a második emeletről** Mint értesülünk, tegnapelőtt a nagyváradi várban egy Balogh nevű 37. ezredbeli közvitéz a 2. ik emeletről leugrott az udvar kövezetére. A szerencsétlen ember a fején és a lábán súlyosan megsérült. Beszállították a csapatkórházba.

*** Beleesett a Körösbe.** Tegnap este 6 óra tájban Körös utca elején egy Berger Lajos nevű 8 éves fiúcska beleesett a Körös vizébe. A folyó ezen részén mély a víz s így a kis fiú nem tudott kijönni, hanem sodorta magával az ár. Már majdnem teljesen elmerült, mikor a nép összeszaladt s rendőrök és mások segélyre siettek. Egy ember szerencsésen ki is húzta. Egy keveset ivott s alaposan megfürdött, egyéb baja így aztán nem történt. Hir szerint Berger Ignác magánhivatalnoknak a gyermeke a fiú, kit kimentettek a halál torkából.

*** Az osztályorsójáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyerménnyel:

20.000 koronát nyert: 72123.
 10.000 koronát nyertek: 23103 69246
 5000 koronát nyertek: 73545 82895 10895.
 2000 koronát nyertek: 3907 8390 31663
 73444 64617 52301 102899 18578 12012 18352
 70931 33956 39300 35912 24355 9393 5585
 26798 67881 94364 8096.
 1000 koronát nyertek: 94297 68986 89640
 47273 101725 52377 60481 6419 86433 96219
 88135 75741 6343 50258 60910 39 10741
 30974 10717 6395 2359 29836 27699 85723
 2162 37739 108637 65712 69385 36333 15146
 92504 92545 62833 52604 99987 21702 100130
 85812 86899 6835.
 500 koronát nyertek: 82424 15599 87440
 93210 78245 88648 29412 13490 49112 46151
 23687 83512 74852 9754 148576 48114 5923

15120 98784 46791 25760 41559 89170
 109722 2383 4099 6726 66998 101352 9910
 9180 97263 36546 24872 11594 640 42322
 35307 77391 27813 17672 76109 91243 8017
 1766 8488 31617 53034 63034 5329 1280
 69044 17657 920 15987 39717 37234.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

*** Sötét bűn.** Biharon Erdélyi György sötét bűn gyanuja alatt állott. A kegyetlen asszony ellen már több följelentés volt tolyamatba téve a központi járás főszolgabíróságánál. Az asszony elfogatását azonban gyanuk alapján nem lehetett foganatosítani. Tegnap végre rajta-vestett sötét bűn gyakorlásán. Egy csecsemő hullája gyanut keltett az emberek előtt s követelték a hatóság közbelépését. A hullát az orvos megvizsgálta s megállapította, hogy a halál nem természetes módon állott be. A vizsgálat után Erdélyinét letartóztatták és ma át fogják kísérni az ügyészséghez.

*** A husvétii ajándéktárgyakat** vegye meg most, mert az utolsó küldemények már megérkeztek és jelenleg óriási választékban kaphatók valódi amerikai doublé férfi és női gyűrűk, brókák, fülbevalók, nyakkendőtűk, karkötők, kézellőgombok, zsuzsuk valódi amerikai daublé férfi és női láncok. Tekintettel, hogy nincs rá kilátás, hogy ezt a küldeményt több is követni fogja, a tisztelt vevőközönség saját érdekében cselekszik, ha a szükséges tárgyakat minél előbb megveszi, mert ily nagy választékban ezen remek gyémánt és ékszer utánzatok többé Nagyváradon nem lesznek kaphatók. Minden tárgy, mely eddig 4 frt volt, most 1 frt, mely 2 frt volt, most csak 50 krajczár. Amerikai gyémántkirály fiókjának üzletvezetője. Nagyvárad Fő-utca 5. a volt Kiss Dávid és Társa urak helyiségében.

*** A tüdővész gyógyszerül** a bükkfakátrány-készítmények teljes joggal régi jó hírnévnek örvendeznek. Ezen készítmények a legkülönbözőbb ablakban használatnak, melyek között legjobb a »Sirolin-Roche«, miután ez hatásos, ingernélküli és mindenek előtt igen jóízű. Kapható minden gyógyszerertárban.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt gabonatorvajok. Az elmúlt évi november hóban a hosszuaszoí görögkeleti lelkész padlásáról egy éjjel Lonka János, Horváth Lajos és Lökse János 7 és fél méter-máza búzát loptak el. Akkor azonnal szekerre tették és Váradon reggel eladták. A lelkész a lopásról reggel jelentést tett a csendőrségnek. A csendőrség a helyszínén megjelent és ott elhullatott búzaszemek a tolvajok lakásáig vezettek. Este mikor Lonkák hazatértek Hosszuaszóra a lelkész kérdőre vonta őket. Tettüket beismerték s a buza árát azonnal át is adták a lelkésznek. A vizsgálat azonban csak tegnap nyert befejezést a törvényszék előtt. Hol a tolvajok közül Lonka János lopás büntetésében mondatott ki bűnösnek és 3 havi fegyházra lett elítélve. Horváth Lajos és Lökse János ellen a vádat elejtette az ügyész.

TÁVIRATOK.

A Vezuv pusztítása.

Budapest, április 12. (Saját tud. táv.) Nápolyból jelentik: Az elmúlt napok rémes eseményei az olasz népet Istenhez térítették, kétségbeesésében csak az Isten házában talál reményt, vigaszt és erőt. Tegnap a nápolyi San Gennarói templomban körmenetet rendeztek, melyen Szt. Januarius szobrát vitték elől. A szobrot valósággal erőszakkal vitték el a dómból.

A dómban istentisztelet volt, midőn egyszerre fölhangzott a kiáltás.

— Vigyük körül körmeneten a szentet, látni akarjuk vére folyását.

A szobrot erre megragadták s mintegy 30 ezer ember kíséretében kivitték a San Giovanni hidhoz és ott a hid karfájára állították.

Ekkor csodálatos dolog történt. A hamufelhő egy pillanatra eloszlott és a nap aranyos korongja volt látható.

A hatóságok szigorú intézkedéseket tettek azok ellen, kik fölizgatták a lakosságot, hogy kifoszthassák az üresen hagyott lakásokat. Eddig 300 ilyen embert állítottak elő. A munkásbörze vezetősége felhívást intézett a munkásokhoz, hogy a munkásságnak segítségére legyenek.

Az önkéntes tűzoltók segítségét tegnap 1500 esetben vették igénybe a hamutól roskodó háztetők megtisztítására. Az anyagi kárt, melyet a kitörés okozott és a melyet a kitörés folytán az üzleti élet szenved, körülbelül 400 millió lírára becsülik.

Nápolyból jelentik: A katasztrófa eddigi áldozatainak számát körülbelül ezerre becsülik. A sebesültek száma jóval több. Az anyagi kár megmérhetetlen.

A Vezuv tóvénél épült több községet nem is fogják többé felépíteni. A mise közben leszakadt San Genáró templom romjai közül eddig 120 holttestet hoztak elő. Attól tartanak, hogy a romok között még sok holttest van.

Nápolyból jelentik: Tegnap délután 2—7 óráig Torre del Greco iszonyu hamutó negöntötte el. A hamu két vasuti vonatot megakasztott, egy lokomotív ki is siklott. A lakosság pánikja leirhatatlan.

A Corriere de la Sera jelentése szerint Viktor Emánuel király öbajtására a kiállítás megnyitását elhalasztják a nápolyi szomorú események miatt s valószínűleg április 28-án fogják megnyitni.

Budapest, április 12. (Saját tud. távirata)

Nápolyból jelentik: Tegnap este az ég boros volt és hamueső esett. A lakosság mintha csupa automobilistából állana, mindenki maszkot, vagy legalább pápaszemet visel. A hangulat estefelé általában javult.

Levélhordók sztrájkja.

Budapest, április 12. (Saját tud. táv.)

Párisból jelentik: A levél- és táviratkihordók délután gyűlést tartottak, amelyben követeléseikről tanácskoztak; a lakossághoz felhívást intéztek, amelyben kérik, hogy támogassák őket és kijelentik, hogy beszüntetik a munkát, ha az általuk követelt napidíjat, 5 frankot nem kapják meg. A gyűlés megbízott delegátusokat, hogy ma a postahivatalok bejáratánál foglaljanak állást és a nemsztrájkolókat akadályozzák meg a munkában.

Oroszországból.

Budapest, április 12. (Saját tud. táv.)

Jekaterinoszlaból jelentik: A főkormányzó hirdetményt tett közzé, amelyben kijelenti, hogy minden zsidóellenes zavargásra irányuló kísérlet a legszigorubbán fog büntettetni. A hirdetmény jelzi továbbá, hogy a csár a lakosság minden osztályát és minden nemzetiségét egyformán kedveli, hogy az ország minden egyes lakója a nagy haza gyermeke és hogy mindenkinek minden érdeke meg fog védelmezettetni bárhonnán jövő támadás ellen.

NYILTTÉR.

Étterem és sörcsarnok megnyitás!

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet teljesen újjáalakítva, kibővítve és külön polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve, **folyó hó 14-én, szombaton este megnyitom.**

A mikor városunk e legújabb helyiségeit óriási áldozatokkal nem kímélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtom, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Özv Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.

Folyton frissen csapolt Dreher sör!

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kisgazdák számára.

Irla: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**

Videkre 25 fillér előleges beküldése mellett bementesen küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1906. április 9. és 10. napján tartott vásárban eladott természetények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15.40 15.20 15. Kétszeres buza 13. 12.80 12.60 Rozs 12. — 11.80. 11.60 Árpa 14. — 13.80 13.60 Zab 14.40 14.20 14. — Tengeri 14. — 13.80 13.60 Borsó 44. — Lenese 50. — Bab 44. — Köleskása 44. — Burgonya 7. — 100 kiló lángliszt 27. — Zsemlyeliszt 26.40 Fehérkenyérliszt 25.60 Barnakenyérliszt 21.60 Széna fuvarral 6.20 Szalma fuvarral 1.80. Sózott szalonna 160. — Zsup-szalma — 20. A'om-szalma — 12. 1 köbméter bükkfa 8. — Tölgyfa 8. — Cserfa 8. — 1 kiló marhabus I. o. 1.32, kiló marhabus II. o. 1.28 kiló marhabus III. o. 1.20 1 liter ó-bor 1. — 1 liter új-bor 80. — liter pálinka — 72, 1 liter szilvapálinka 1.60, 1 liter szesz 2. — 1 mm. kősó 21.80. 1 mm. nyers faggyu 72. — 1 mmj olvaszt. fagyu 70. — 1 mm. szappau 50. — 1 mm. birka gyapju — 1 m m. magyar gyapjó 1 mm. —. —. hltr. -bor 64. —. 1 hltr. újbor 386

1 m m. mész mész 2.60 1 mm kemény faszén 3 — 1 mm. puha faszén 3 1 — hltr. keupermag —. — 1 hltr. köles —. —. 1 hltr. repese —. —. 1 hektlr. dió 40 — 1 hltr mugyoró —. —. 1 hltr asztal szilva — 30 1 kg svvkuyu káposzta 40 1 kg szelonna uyers 140 4 kg sertáshus 140 1 kg vereshayma — 16 7 kg foghagyma — 54 1 kg bozé 220 1 Blg paprika 450 1 kg barna keuyér — 10 Egy liter kőolaj — 44.

Marha ártáblázat 1906. évi április 9—10

1 pár I-ső rendű jármos ökör 860—960 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 760—860 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör 630—730 korona.
1 drb fejős tehén 200—400 kor., 1 drb vágó ökör 250—420 kor. 1 drb. vágó tehén 220—380 ökör 1 drb veres borju 40—60 kor. 1 drb. fél éves borju 65—95 kor., 1 drb egy éves borju 75—170 bor., 1 drb két éves borju 90—240 korona. 1 drb hizott sertés 120—128 kor., pár fél éves sertés 40—45 kor., 1 pár egy éves sertés 80—95 kor. 1 pár két éves sertés 145—210 korona. 1 drb igás ló 170—390 korona. 1 pár ökröbőr 44—50 kor., 1 pár tehénbőr 32—40 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lőbőr 10—20, korona.

Értéktőzsde.

Budapest, április 12

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamos vasut	— — —	327.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 április 12-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	19.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	12.80
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	94.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	84.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	94.65
Magyar gyermekny. sorsjegy-kölcsön	— — —	96.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	214.25
Osztrák járadék papirban	— — —	154.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	99.50
Osztrák korona járadék	— — —	100.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	117.75
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	99.50
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	157.56
Magyar hitelbank részvény	— — —	16.30
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	794.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	671.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	673.510
Német birodalmi márka	— — —	19.10
London vista	— — —	117.5
Páris vista	— — —	240.60
20 márkás arany	— — —	95.670

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Ia Raphiaháncs

eredeti bálák vételénél

65 koronáért

kapható Heldek budapesti nagykereskedő nagyváradai raktárában (Kirschner és Deutsch szállítóezégnél.) 1581.

Nagyvárad
legujabb
látványossága

Kálmán
Ferenc

férfi- és fiuruha-áruháza

Fő-u. 5.

A dusan felszerelt rak-
tárban csakis legujabb
szabásu, a szövet ter-
mékek színe javából
készült

férfi és fiu ruhák
rendkívül olcsó
szabott árak mel-
lett vásárolhatók.

Meglepő izléses
gyermekruhák és
felöltők.

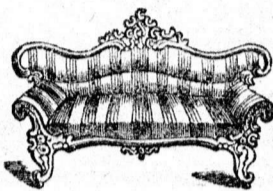
Kérem a cégre
figyelni!

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és tri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata. — Kivánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota,

Mélyen leszállított árak mellett jönnek
eladásra kitűnő finom férfi és fiu-
ingek, kalapok, cipők, harisnyák,
különösen finom angol divat zseb-
kendők és harisnyák, rumburgi vász-
nak, chiffonok, szalagok, csipkék,
valamint francia illatszerek, férfi,
divat nyakkendők mélyen leszállított
árak, készpénz fizetés mellett.

2039—906 tkv

Árverési hirdetmény kivonat.

A nagyvárad kir. tszék mint tkvi hatóság
közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehaj-
tónak Szime György (lele) szakadati lakos vég-
rehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében.
Elsősorban: a nagyvárad kir. tszék területén
levő Szakadát községben fekvő a szakadati 133
számu betétben A I. 7—12 sorsz. a. felvett
szántó-rét földekből, udvarból és közös legelő
közös erdő járandóságából álló jószágtestre 357
kor. kikiáltási árban; *Másodsorban* a szakadati
134. sz. betétben A I. 1—6 sorsz. a. felvett
szántó-rét földekből, beltelkes házból és közös
legelő, közös erdő, járandóságából álló jószág-
testre 869 kor. kikiáltási árban; *Harmadsorban*
a szakadati 135 számu betétben A I. 1, 13—19,
22—33 sorszám a. felvett szántó rét- kert- föl-
dekből álló jószágtestre 2517 kor. kikiáltási
árban a végrehajtási árverést elrendelte, s an-
nak foganatosítására határnapul 1906. évi május
hó 3-ik napjának délelőtti 9 óráját Szakadát
községházához kitzte.

Tekintettel arra, hogy a 134, és 155, számu
betétbeli ingatlanokra Hodisan Mártha javára
holtiglani eltartás élelmezés és ruházatból álló
kikötmenyi jog ezt megelőző rangsorban pedig
zálogjogok vannak bekebelezve; az 1881. évi
60 tvcz. 163 § értelmében kimondatik, hogy a
jelzett betétbeli ingatlanok a kikötmenyi joggal
mint teherrel csak az esetben adhatnak el, ha
azokért az előző követelések kielégítésére ezen-
nel külön-külön megállapított 14000—14000
korona mint vételár megígértetik, ha pedig ezek
az összegek meg nem ígértetnének, az árverés
az ingatlanokra vonatkozólag hatálytalanná vá-
lik, és az ingatlanok a kikötmenyi jognak fen-
tartása nélkül nyomban újabb árverés alá bo-
csátatnak, mely utóbbi esetben ezen ingatlanok
is a kikiáltási árakon alul is el fognak adatni;
A 133 számu betétbeli ingatlan a kikiáltási
áron alul feltétlenül eladatik.

Árverezni szándékozók tartoznak a kiki-
áltási ár 10 % át készpénzben vagy óvadék-
képes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a kir. törvényszéknél
mint tkvi hatóságnál és Szakadát község elől-
járóságánál tekinthetők meg.

Nagyvárad 1906 február hó 5.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Kiss András,

1573.

kir tszéki bíró.

Kiadó lakás.

Hat szobás szép lakás ujjvároson
kiadó. Értekezni lehet **Mertz Károly**
börüzletében, Zöldfa utcán. 1586

Pesti hazai első takarékpénztár
sorsjegyeket

napi árfolam mellett

eladunk.

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

Magyar bikák

500 koronától kezdve. Pekingi kacsatojások tuczatja ingyenes csomagolással 8 korona beküldése után szállíthatók.

Gróf Teleki Arvéd uradalmából posta: **Koneza**, 1571.

Globus
tisztító kivonat.

Legjobb fém-tisztítószer.

Egyedüli gyáros: Fritz Schulz jun. r. Lipcse és Eger

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámítol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással egyenként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, ha nyalós (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa külsőlegességei ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** egyenként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága el állítja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedély. **Költségvetések ingyen.**

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

KERN ÉS PETROVICS

csemege, fűszer, pezsgő, bor, rum, ásványviz és vadkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca. (Huzella M. céggel szemben).

Az arany kereszthez.

Fűszer és csemege

árúkat, valamint különféle asztali csemege borok és pezsgőket

ugyszintén mindennemű friss töltésű ásványvizeket a legelőnyösebb áron, pontos kiszolgálás mellett

ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe.

Kern és Petrovics

fűszer- és csemege-kereskedők Nagyvárad, Fő-utca.

Kugler-Gerbeaud udvari cukrász gyártmányainak u. m. Caca, csokoládé, cukorka és mignon sütemények főraktára.

Nagy választék különféle csemege cukorkákban.
Husvétii selyem- és cukorkortojások legnagyobb választékban.

Naponta friss gazdasági-főző- és uradalmi tea, vaj.
Prágai sódar nyers és főtt állapotban, minden nagyságban.